> DEBATE <

Επιμέλεια:
Βαγγέλης Παπαντώνης

Μπορεί η Ελλάδα να αντιμετωπίσει το δημογραφικό χωρίς ουσιαστική στήριξη των νέων οικογενειών;

Αργύρης Αργυριάδης

Δικηγόρος. Μέλος Κεντρικής Πολιτικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ

Λίγα προβλήματα έχουν ταυτοτικά χαρακτηριστικά για ένα έθνος. Το δημογραφικό είναι ένα από αυτά. Αποτελεί τη μεγαλύτερη υπαρξιακή πρόκληση για την Ελλάδα των επόμενων δεκαετιών. Δεν αφορά απλώς τη μείωση του πληθυσμού. Αφορά την οικονομική ανάπτυξη, τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, την περιφερειακή συνοχή και τελικά το ίδιο το μέλλον της χώρας.

Τα στοιχεία είναι αποκαλυπτικά. Το 2025 καταγράφηκαν μόλις 65.618 γεννήσεις έναντι 121.841 θανάτων. Οι νεότερες δημογραφικές προβολές της Eurostat είναι ακόμη πιο ανησυχητικές: το 2070 ο πληθυσμός της Ελλάδας εκτιμάται ότι θα έχει περιοριστεί στα 8 εκατομμύρια, από 10,4 εκατομμύρια το 2025. Μια χώρα με περίπου 2,4 εκατομμύρια λιγότερους κατοίκους και με έναν στους τρεις να είναι άνω των 65 ετών. Αυτή είναι η προοπτική που οφείλουμε να ανατρέψουμε.

Το κρίσιμο ερώτημα, όμως, δεν είναι γιατί οι νέοι δεν κάνουν παιδιά. Είναι γιατί η ελληνική κοινωνία καθιστά ολοένα δυσκολότερη την απόκτηση και την ανατροφή τους.

Πώς μπορεί ένα νέο ζευγάρι να σχεδιάσει οικογένεια όταν το ενοίκιο απορροφά μεγάλο μέρος του εισοδήματός του; Όταν η εργασιακή ανασφάλεια αποτελεί καθημερινότητα; Όταν η πρόσβαση σε βρεφονηπιακούς σταθμούς παραμένει προβληματική και η μητρότητα συχνά αντιμετωπίζεται ως εμπόδιο στην επαγγελματική εξέλιξη;

Η κυβερνητική πολιτική, παρά τις επιμέρους θετικές παρεμβάσεις, εξακολουθεί να στηρίζεται κυρίως σε αποσπασματικά επιδόματα. Όμως, κανένα εφάπαξ βοήθημα δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη διαρκή οικονομική ασφάλεια που χρειάζεται μια οικογένεια. Στον αντίποδα, το ΠΑΣΟΚ προτείνει μια διαφορετική προσέγγιση, αντιμετωπίζοντας το δημογραφικό ως κεντρική προτεραιότητα κοινωνικής και αναπτυξιακής πολιτικής.

Στον πυρήνα των προτάσεών του βρίσκεται η δημιουργία 40.000 κοινωνικών κατοικιών μέσω του προγράμματος GenRent, ώστε η πρόσβαση σε προσιτή στέγη να πάψει να αποτελεί προνόμιο.

Παράλληλα, προτείνει καθολική και δωρεάν βρεφική και προσχολική αγωγή, με περισσότερους ολοήμερους σταθμούς, μηδενισμό του ΦΠΑ στα βασικά βρεφικά είδη και μηνιαία ενίσχυση 200 ευρώ για πιστοποιημένες δαπάνες κάθε παιδιού έως τριών ετών, με εισοδηματικά κριτήρια.

Σημαντικές είναι επίσης οι προτάσεις για ευνοϊκότερη φορολογική μεταχείριση των οικογενειών, σταδιακή εξίσωση των δικαιωμάτων τρίτεκνων και πολύτεκνων και δημόσιες δομές υποβοηθούμενης αναπαραγωγής με πλήρη κάλυψη των αναγκαίων φαρμάκων.

Η δημιουργία ειδικού Ταμείου για το Δημογραφικό, χρηματοδοτούμενου από τη φορολόγηση υπερκερδών της λούμπεν μεγαλοαστικής τάξης, αποτυπώνει μια συγκεκριμένη πολιτική επιλογή: αναδιανομή πόρων προς όφελος της νέας γενιάς.

Προφανώς, τα μέτρα αντιμετώπισης του δημογραφικού θα είναι αλυσιτελή εάν δεν ενταχθούν σε ένα ευρύτερο πολιτικό σχέδιο που θα περιλαμβάνει αξιοπρεπείς μισθούς, σταθερή εργασία, προστασία της μητρότητας και της πατρότητας, ουσιαστικές δημόσιες υπηρεσίες στην περιφέρεια και πολιτικές επιστροφής των νέων επιστημόνων που μετανάστευσαν.

Η Ελλάδα δεν θα αποκτήσει περισσότερα παιδιά απλώς ζητώντας από τους νέους να γίνουν γονείς. Θα αποκτήσει περισσότερα παιδιά όταν τους επιτρέψει να χτίσουν τη ζωή που επιθυμούν.

Αυτή τη ζωή πρέπει όλοι μαζί να συνοραματιστούμε και συνδημιουργήσουμε.